

Ronde 4

Dirk Berckmoes (a), Elske van Lonkhuijzen (a), Griet Coupé (b), Joy de Jong (c), Liesbet Triest (d) & Mit Leuridan (d)

(a) Universiteit Antwerpen

(b) Radboud Universiteit Nijmegen

(c) Universiteit Utrecht

(d) Universiteit Gent

Contact: *Dirk.berckmoes@uantwerpen.be*

elske.vanlonkhuijzen@uantwerpen.be

j.c.dejong1@uu.nl

g.coupe@let.ru.nl

Liesbet.triest@ugent.be

Annemarie.Leuridan@ugent.be

Samen schrijven werkt! Een online doorschrijfweek voor studenten

1. Inleiding

Veel studenten vinden hun afstudeeronderzoek, en de daarbij horende scriptie, best een pittige opdracht. Ze zijn veelal op zichzelf aangewezen en dan kan het lastig zijn om op gang te komen of gemotiveerd te blijven. Voor die studenten organiseren universiteiten in Nederland en Vlaanderen doorschrijfweken: studenten werken vier tot vijf dagen aan hun schrijfopdracht binnen een vast programma. Ze worden daarbij ondersteund door studentencoaches. Die weken bestaan al langer, maar door de coronapandemie transformeerden de schrijfweken op locatie in online schrijfweken. Deze tekst beschrijft waarom je een online doorschrijfweek zou organiseren, hoe zo'n week eruit kan zien en hoe studenten ze ervaren. We sluiten af met een korte bespiegeling over de toekomst van online doorschrijfweken post-corona.

2. Een online doorschrijfweek, waarom?

Het doel van de doorschrijfweek is een motiverende en autonomie-ondersteunende omgeving bieden (Deci & Ryan 2000; Vansteenkiste e.a. 2005), waarin studenten een week doorwerken aan een schrijftaak en een productief werkritme ontwikkelen dat zij na afloop van de week zelfstandig kunnen voortzetten. Studenten worden daarin bijgestaan door coaches.

Het overgrote deel van de doorschrijvers is bezig met een scriptie of afstudeerproject. De scriptie is een complexe schrijfopdracht die een beroep doet op veel onderzoeks-

plan-, denk- en schrijfvaardigheden. De omvang van een scriptie is groter dan die van voorgaande opdrachten, waardoor het moeilijker is om alle informatie en activiteiten goed in de hand te houden. Bovendien staan de studenten er vaak alleen voor. Ze krijgen natuurlijk begeleiding, maar ze missen meestal het kader van een ‘vak’ dat zowel planmatig als inhoudelijk houvast biedt. In een dergelijke situatie verliezen studenten gemakkelijk het overzicht, waardoor ze gaan ‘zwemmen’, moeilijk productief zijn en gedemotiveerd raken (de Jong 2006).

De online doorschrijfweek verschaft op de eerste plaats structuur: studenten worden elke dag verwacht bij de dagopening en -sluiting. Dat strakke dagritme stimuleert de deelnemers om op tijd te beginnen en om door te gaan, juist als het even niet lukt. Een schrijfweek is ook een aanleiding om tijd te reserveren voor de scriptie en andere activiteiten tijdens die week op een laag pitje te zetten. De coaches helpen de studenten om haalbare schrijfdoelen op korte en lange termijn op te stellen (Murray et al. 2008). Een realistisch schrijfplan verschaft de deelnemers een gevoel van zelfcontrole over hun handelen, waardoor ze de vooropgezette doelen ook daadwerkelijk halen (Vansteenkiste e.a. 2005). Op de tweede plaats ontstaat er een stimulerende groepsdynamiek doordat de deelnemers ervaringen en tips kunnen uitwisselen met ‘lotgenoten’ (cf. ‘*sense of community*’, Gallagher-Lepak et al. 2009; Shackelford & Maxwell 2012). Studenten worden daarom aangemoedigd om hun camera aan te zetten. Op de derde plaats is er extra ondersteuning van deskundigen op het gebied van schrijven, literatuur vinden, planning, zelfmanagement en psychisch welbevinden. Met name voor studenten die weinig ervaring hebben met academisch schrijven, biedt die ondersteuning een meerwaarde.

3. Hoe ziet een online doorschrijfweek er in de praktijk uit?

De doorschrijfweek begint op maandag steeds met een kennismaking. Dat bevordert het samenhorigheidsgedoeve: studenten leren elkaar kennen en creëren zo een groep. Daarna is elke dag op dezelfde manier gestructureerd. In een openingsmoment wisselen de deelnemers hun schrijfdoelen voor die dag uit, die ze zo helder en concreet mogelijk formuleren.

Na de opening kunnen de schrijvers aan de slag. Iedereen werkt op eigen tempo tot de middag. Duiken er in de loop van de voormiddag vragen op, dan kunnen de studenten die met elkaar bespreken en zijn de coaches bereikbaar via de chat of via de bel-functie van het vergaderplatform. Het voordeel van de chat is dat zowel de vragen als de antwoorden voor alle deelnemers zichtbaar zijn en dus ook nuttig kunnen zijn voor wie de vraag niet zelf stelde.

Na de middag wordt het concept herhaald: de deelnemers werken zelfstandig en op eigen tempo verder, en kunnen vragen stellen tot aan het afsluitmoment. Daarin blikken de deelnemers in een plenaire sessie terug: zijn ze erin geslaagd om hun schrijfdoel te behalen? Waarom wel/niet? Tot slot maken ze een nieuw plan voor de volgende dag.

De basisdagindeling kan verder aangevuld worden met thematische workshops (over zeer uiteenlopende onderwerpen, bv. 'schrijfplanning', '(digitale) afleiding vermijden', enz.) of met een mogelijkheid om in een individueel gesprek met een expert (studentenpsycholoog, bibliotheekmedewerker, enz.) schrijfdrempels aan te pakken. Tabel 1 toont hoe een doorschrijfweek vorm kan krijgen.

	Utrecht	Nijmegen	Gent	Antwerpen
Aantal deelnemers per groep	8-10	6-10	20	12
Parallele groepen	ja	ja	nee	ja
Ervaring offline	ja	ja	nee	nee
Aantal edities per jaar	2	45	2	3
Momenten in het jaar	maart en mei	doorlopend	april en juni	april, juli en december
Inschrijven en selectie	webformulier en intake	webformulier	webformulier	webformulier en intake
Engelstalige edities (voertaal Engels)	ja	ja	nee	nee
Kenmerken coach(es)	2 schrijfcoaches waarvan 1 ook geschoold in studeercoaching	1 studentcoach	2 coaches (1 schrijfcoach, 1 studietoelichting /studentenpsycholoog)	2 coaches (1 schrijfcoach, 1 studietoelichting)
Lengte doorschrijfweek	5 dagen	4-5 dagen	5 dagen	5 dagen
Intensiteit begeleiding	elke dag	elke dag/ enkel eerste en laatste dag	elke dag	eerste 4 dagen
Inschrijven voor de hele week of voor aparte dagen	hele week	hele week	beide	beide
Dagstructuur (van 9u tot 17u, met aangekondigde koffie- en lunchpauzes)	gezamenlijk * maandag: weekstart met workshop Planning * dagelijks na lunchpauze: workshops (facultatief) Subgroep dagelijks: * korte plenaire opstart om 9u * dagsluiting, reflectie en plan voor de volgende dag	2x plenaire bijeenkomst: 's ochtends gecombineerd met een mini-workshop, evaluatie en reflectie aan het eind van de dag	3x plenaire bijeenkomst: 's ochtends doelen formuleren, 's middags en aan het eind van de dag evalueren en reflecteren	zie plenaire bijeenkomst: 's ochtends doelen formuleren, aan het eind van de dag evalueren en reflecteren Dagelijks na lunchpauze: workshops (facultatief)

Tabel 1 – Organisatie online doorschrijfweek in Utrecht, Nijmegen, Gent en Antwerpen.

Het is duidelijk dat een online doorschrijfweek niet verward mag worden met een zgn. ‘*writing retreat* of *writing (support) group*’. Dergelijke schrijfgroepen worden meestal voor een langere periode georganiseerd en de nadruk ligt er meer op inhoudelijke feedback van *peers*.

4. Hoe ervaren de studenten de online doorschrijfweek?

Aan het einde van de doorschrijfweek delen de studenten hun ervaringen: mondeling in de groep en (anoniem) in een schriftelijke evaluatie. Bij alle instellingen blijken ze enthousiast. Allereerst geven ze aan dat de vaste dagstructuur hen helpt om een werkritme te vinden. Voor sommigen betekent dit dat ze meer tijd aan hun scriptie besteden dan gebruikelijk; voor anderen betekent het juist dat ze voldoende pauze nemen en zichzelf toestaan om om 17 uur te stoppen. De gezamenlijke dagopening en -sluiting dragen volgens deelnemers wezenlijk bij aan hun werkritme:

“De dagstructuur zorgde er vooral voor dat ik de kans krijg om een structuur overdag te behouden. Het was ook voor mijn medehuisgenoten een excuus om me niet te storen en te laten werken”.

Ook over de invloed van samen schrijven op hun motivatie zijn studenten positief. Als verklaring noemen zij de vaste dagindeling, het zien werken van medestudenten, het bespreken van tegenslagen en oplossingen en het formuleren en behalen van doelen:

“Mijn motivatiepijl (sic) is van 0 tot 90 gegaan”.

“Als iemand anders zijn doel heeft bereikt, komt mijn ‘competitiviteit’ naar boven. Niet dat ik mezelf helemaal ga vergelijken met deze persoon, maar het is wel een drijfveer en/of een soort van voorbeeldfunctie die je weer pusht om door te gaan”.

De meeste studenten zijn na de doorschrijfweek tevreden over de vorderingen die ze hebben gemaakt met hun schrijftaak. Zelfs wanneer ze hun weekdoel niet bereiken, lijkt het bewegen in de juiste richting al vertrouwen en voldoening te geven:

“Ik leg de lat veel te hoog, maar ik merk dat ik er nu wel zal komen”.

Van de extra ondersteuning door de coaches (workshops en individuele gesprekken) maakt de helft tot twee derde van de studenten gebruik. Daarnaast zeggen ze veel te leren van de tips die begeleiders en studenten uitwisselen in de chat en tijdens de dagopening en -sluiting. De aanwezigheid en betrokkenheid van begeleiders wordt gewaardeerd. Een variant van de doorschrijfweek waarin begeleiders enkel de dagopening op de eerste dag en de dagsluiting op de laatste dag bijwoonden, scoorde in de

evaluaties iets lager dan de variant waarin de gezamenlijke momenten elke dag begeleid werden:

“Ik vond het mega interessant om de uitleg van de begeleiders te horen op vragen van anderen. Met sommige tips die bedoeld waren voor anderen, heb ik zelf veel kunnen doen”.

Studenten delen ook verbeterpunten. Die tonen dat geen enkele variant voor alle studenten perfect is. Zo hebben sommige studenten behoefte aan meer individuele en soms vakinhoudelijke ondersteuning, en lopen de meningen over de dagstructuur uiteen. Waar de een volkomen tevreden is met het 9-tot-5-ritme, zou de ander juist graag langer of op andere tijdstippen doorwerken. De structuur die wordt geboden, staat dit overigens niet in de weg. Op eigen initiatief komen sommige deelnemers ook 's avonds bij elkaar, en ze zetten het samen schrijven na afloop van de doorschrijfweek nog lang voort:

“Ik ga zelf proberen deze routine te volgen maar alleen is dat moeilijk vol te houden. Ik zou willen voorstellen om dit uit te breiden naar ‘doorwerkdagen’ zodat de sessie niet alleen is gericht voor een scriptie. Het is ook echt heel leuk om gewoon te werken voor school in zo’n groep”.

5. De toekomst van online doorschrijfweken

Hoewel doorschrijfweken al langer bestonden aan sommige universiteiten, heeft de coronacrisis een extra stimulans gegeven om ze te organiseren. Al tijdens de eerste lockdown bleek de crisis het mentale welbevinden van studenten negatief te beïnvloeden: eenzaamheid, onzekerheid en angst namen toe doordat studenten gedwongen thuis moesten werken en minder sociale activiteiten hadden. De vraag naar structuur en interactie is daardoor toegenomen, ook (misschien wel vooral) tijdens het schrijfproces. Schrijfcentra hebben gezocht naar manieren om thuiswerkende studenten te blijven bereiken. Zo vonden vraag en aanbod elkaar. De vraag die zich opdringt is: hoe zal die behoefte aan online doorschrijfweken zich ontwikkelen wanneer het normale leven weer terugkeert?

Door de coronacrisis hebben docenten, schrijfcoaches en studenten veel ervaring op kunnen doen met de voor- en nadelen van online werkvormen. De online variant van de doorschrijfweek is flexibel en makkelijk te plannen. Studenten kunnen in hun eigen omgeving werken en toch eenvoudig in interactie gaan met coaches en medestudenten. Sommige studenten geven aan dat ze online startmomenten, workshops en coachingsgesprekken vermoeiender en minder persoonlijk vinden dan fysieke interactie; anderen waarderen juist de laagdrempeligheid en de ‘veiligheid’ van de online omgeving.

Daar staat tegenover dat veel studenten die nu tevreden zijn over de online schrijfweken nog niet bekend zijn met de voordelen van het alternatief waarbij studenten fysiek met elkaar in dezelfde ruimte zitten. Dat pleit ervoor om na de coronacrisis zowel online als op de campus doorschrijfweken te organiseren, zodat onderzocht kan worden welke variant op welk moment het beste aansluit bij de noden van verschillende typen studenten.

Referenties

- De Jong, J.C. (2006). *Uitgesproken complex. Interactie tussen scriptieschrijvers en begeleiders*. [Proefschrift]. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Deci, E.L. & R.M. Ryan (2000). "The "what" and the "why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior". In: *Psychological Inquiry*, 11 (4), p. 227-268.
- Gallagher-Lepak, S., J. Reilly & C. Killion (2009). "Nursing student perceptions of community in online learning". In: *Contemporary Nurse: A Journal for the Australian Nursing Profession*, 32 (1-2), p. 133-146.
- Murray, R., M. Thow, S. Moore & M. Murphy (2008). "The Writing Consultation: Developing Academic Writing Practices". In: *Journal of Further and Higher Education*, 32 (2), p. 119-128.
- Shackelford, J.L. & G. Maxwell (2012). "Sense of Community in Graduate Online Education: Contribution of Learner to Learner Interaction". In: *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 13 (4), p. 228-249.
- Vansteenkiste, M. e.a. (2005). "Hoe kunnen we leren en presteren bevorderen? Een autonomie-ondersteunend versus controlerend schoolklimaat". In: *Caleidoscoop*, 17, p. 18-25.